

A KÖNYV A NAGYVILÁGBAN

A ROSZTOVI területi kiadvállalat a Szovjetunió legnagyobb könyvkiadói közé tartozik. A háború óta több mint 1600 könyvet és brosúrát adott ki, 16 milliót meghaladó példányszámban. (*Szovjetszkaja Kultura*)

A BRÜSSZELI „LA MAISON DU POÈTE” kiadvállalatnál megjelent az „Un Demi-Siècle de Poésie” („Félévszázad költészete”) című gyűjtemény második kötete. A két kötet öt világrész 73 költőjének műveit mutatja be francia fordításban. Közük találjuk Antonio Machado és Illyés Gyula, Georg Trakl, Majakovszkij, W. H. Auden és Pablo Neruda verseit is. (*Journal de Genève*)

BRENETSZEN (Svájc) öt éve áll fenn a Színművészeti Könyvtár, amelynek dolgozói abból a célből tanulmányozzák a mai színműirodalmat, hogy kiválasszák az előadásra legalkalmasabb szövegeket a műkedvelő csoportok számára. Dokumentációja 460 mai színművet ölel fel; az elmúlt év folyamán mintegy ezer kötetet adott kölcsön a színházi csoportoknak. (*Journal de Genève*)

AZ ENSZ HAITIBAN 500 000 dollárt fordított az analfabétizmus és műveltség leküzdésére. Többek között brosúrát terjesztettek Haiti lakosai között; ennek címlapján óriási szunyog üldözte azokat, akik nem tartották be az egészségügyi rendszabályokat. Haitiből most levél érkezett az illetékesekhez New Yorkba. Benne egy bennszülött azt írja: „Országunk kicsiny és fejletlen, de hálistennek a szunyogok is kicsinyek és fejletlenek. Sajnáljuk az amerikaiakat, hogy ilyen szörnyűséges rovaroknak esnek áldozatul.” (*Gazette de Lausanne*)

A GAZETTE DE LAUSANNE figyelemzeti olvasóit arra, hogy a „Webster's New International Dictionary”-ben — az Egyesült Államokban folytatott viharos sajtókampány eredményeképpen — megváltoztatták a „journalistique” szó meghatározását. Az előző kiadásban a definíció így hangzott: „Az újságírás és az újságírók jellemzője a kapkodó stílus, a részletek pontatlansága, a köznapi kifejezések használata és a szenzációéhség.” Az új meghatározás: „Újságírói stílusnak nevezzük azt, amely a közvetlen aktualitás kifejezésére alkalmas, s a nagyközönség érdeklődésének és kíváncsiságának felkeltését és kielégítését célozza.”

FRANCIAORSZÁGBAN, Svájcban és Belgiumban nagy sikert aratott két francia újságíró: Albert Aycard és Jacqueline Frank „A valóság túlszárnyalja a képzeletet” című kötete. Szerzői a sajtó életéből vett képtelen esetekkel bizonyítják, hogy „nincs író, aki versenyre kelhetne az étellel anélkül, hogy túlzással ne vádolnák”. (*Journal de Genève*)

A TÜRKMÉN ÍRÓK műveit széleskörűen ismerik a Szovjetunióban. Egyedül a háború utáni években a türkmén szépirodalom 240 alkotását adták ki a Szovjetunió 14 népének nyelvén. Legkedveltebb közülük Berdi Kerbabajev „A döntő lépés” című regénye, amely a Szovjetunió 11 népének nyelvén jelent meg és eddig 52 kiadást ért meg. Példányszáma meghaladja az 1 200 000-et. (*Szovjetszkaja Kultura*)

A SZOVJETUNIO TUDOMÁNYOS Akadémiájának leningrádi könyv-restauráló laboratóriumában értékes munkát végeznek a régi és sérült kéziratok helyreállítására. Legutóbb az 1582-ből származó novgorodi „Piszcovaja Knyiga” (egy írődeák feljegyzései) című kéziratot kötetet hozták rendbe. A restaurációs munka révén a 443 lapból álló, kortörténeti szempontból igen érdekes szöveg teljesen olvashatóvá vált. (*Szovjetszkaja Kultura*)

A MOSZKVAI GYERMEKKÖNYV-KIADÓ igazgatója nyilatkozott a *Lityerturnaja Gazetta* munkatársának a kiadó jövőévi terveiről. Elmondta, hogy sokkötetes sorozatot adnak ki a világ kiváló embereiről, sorozatot indítanak „Tudósok a jövő tudományáról” címmel, „Globusz” és „Mindent tudni szeretnék” című almanachokat szerkesztenek. Nagy figyelmet szentelnek a fantasztikus regényeknek. Előjegyezhető kiadványokban jelenik meg a húszkötetes „Kalandos könyvtár”, amelyben a közismert ifjúsági művek mellett megjelenik R. Stevenson „Fekete nyíl”-ja, Conan-Doyle „Sherlock Holmes”-e, H. G. Wells és A. Tolsztoj több regénye.

Az iskolásgyerekek számára kiadják Homérosz, Shakespeare, Burns, Byron, Mickiewicz, Hugo, Balzac, Schiller, Jirasek, Petőfi és más klasszikusok műveit. Megjelenik R. Haggard, W. Scott, Bret-Harte, Mayne-Reid, Alexandre Dumas és Fenimore Cooper több regénye.

AZ ÖRMÉNY SZSZK legnagyobb kéziratgyűjteménye a jereváni Matenadaran archivuma, amelyben mintegy 10 000 értékes kéziratot őriznek.

Nemrégiben a Matenadaran dolgozói érdekes kéziratot énekgyűjteményt szereztek, amelyben annakidején a dalok szövegével párhuzamosan, régi örmény hangjegyekkel feljegyezték a dallamot. Feltűntették azt is, hogy a dallam milyen ismert népi motívumokra hasonlít. Ezek az utalások hozzásegítették a tudósokat a régi örmény hangjegyírás megfejtéséhez.

A jereváni Komitasz-vonósnégyes londoni vendégszereplése alkalmával angol tudósok az együttes tagjaival két arab és egy perzsa kéziratot küldtek a Matenadaranak ajándékba. (*Szovjetszkaja Kultura*)

A NÉMET SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁGBAN megjelenő heti bibliográfiai szemlében adatokat közölnek az 1953-ban idegen nyelvekből fordított könyvekről. A statisztika szerint 1953-ban mindössze 33 könyvet fordítottak oroszról, tehát csak eggyel többet, mint a korábbi években. Ugyanakkor az angol és amerikai szerzők lefordított műveinek száma 633 volt. Ezzel szemben az utóbbi időben már sorra jelennek meg a világhírű orosz írók regényei; Dosztojevszkij és Gogoly művei, Puskin elbeszélései. Münchenben hat kötetben adták ki Leszkov műveit. (*Innosztrannaja Lityeratura*)

GEORG GOJÁN szovjet professzor régóta foglalkozik az örmény színjátszás történetével. Tanulmányait többkötetes munkában foglalta össze. Az első két kötet eljutott Amerikába is. Az Egyesült Államokban megjelenő „Lraber” című örmény újság méltatásában azt írta, hogy Goján professzor műve lehetőséget nyújt az amerikai népnek — többek között az Egyesült Államokban élő örményeknek — az örmény kultúra alaposabb megismerésére. (*Szovjetszkaja Kultura*)

LOPE DE VEGA halálának 320. évfordulója alkalmából Moszkvában a „Külföldi Irodalom Országos Könyvtárában” nagy irodalmi estet rendeztek. A könyvtár előcsarnokában kiállítás nyílt meg Lope de Vega műveinek különböző kiadásaiból. A kiállított könyvek között spanyol, orosz, angol, francia, német, bolgár és más kiadásúakat is láthatott az ünnepi est közönsége. (*Szovjetszkaja Kultura*)

Luther Evans, az UNESCO főigazgatója a leningrádi Szaltikov-Scsedrin könyvtárban saját könyveinek katalóguscéduláit nézi.

J. F. ANGELLOZ, Saarbrückenben élő francia Rilke-kutató könyvet írt „Rainer-Maria Rilke, élete és műve” címmel. Véleménye szerint Rilke gondolat- és érzésvilágát „az egzisztencializmus szülöttének” tekinthetjük. (*Die Weltwoche*)

PÁRIZSBAN A „LA FRANCE D'OUTREMER”-múzeumban Verne-kiállítás nyílt meg a nagy regényíró halálának 50. évfordulója alkalmából. A kiállításon különböző dokumentumokat gyűjtöttek össze az író életéről és művészetéről. Mint a kiállított könyvekből kiderült, Verne műveit legalább 80 nyelven adták már ki. A kiállításon bemutatták a Verne képzeletében megszületett érdekes gépek, léghajók, rakéták, tengeralattjárók modelljeit. (*Innosztrannaja Lityeratura*)

A „Roza al-Juszef” című egyiptomi újság közlése szerint Pudovkin szovjet filmrendező „A színész és a film” című könyvét lefordították arab nyelvre. Pudovkin művét az egyiptomi filmművészeti főiskolán tankönyvül használják. (*Innosztrannaja Lityeratura*)

THOMAS MANN 80. születésnapja alkalmából, június 6-án, az Aufbau-kiadó Berlinben megjelentette a nagy német író összegyűjtött műveit 12 kötetben. Ugyanez a kiadó ismertette nemrég szerzőinek csúcspéldányszámát is: Heinrich Mann 700 000 példány, Anna Seghers 600 000, Johannes R. Becher, Hans Fallada, Friedrich Wolf és Egon Kisch egyenként 500 000, Arnold Zweig művei és Willi Bredelé egyenként 400 000, Lion Feuchtwanger 300 000, Thomas Mann 260 000, Berthold Brecht, Ludwig Renn és Bodo Uhse egyenként 200 000, Leonhard Frank 100 000, Wilhelm Raabe 90 000, Hermann Hesse 70 000, Gerhart Hauptmann 60 000 stb.

Sir Winston Churchill a több mint tíz éve hirdetett „Az angolul beszélő népek története“ c. művének közlési jogát 200 000 US dollárért adta el a „Life“ folyóiratnak. Churchillnek a második világháborúról szóló emlékiratai kiadói jogáért Henry Luce, a Life kiadója kétmillió dollárt fizetett. (*Das Antiquariat*)

A „*Calendario del Popolo*“ című folyóirat azt a kérdést tette fel olvasóinak, hogy tetszésüket az utóbbi időben megjelent művek közül melyik nyerte meg a legjobban.

A szerkesztőségbe érkezett válaszok arról tanúskodnak, hogy az olasz olvasókörzség körében legnépszerűbbek V.

Hugó regényei (különösen a „Nyomorultak“) és V. Pratorini művei. (*Innosztrannaja Lityeratura*)

A 18 év alatti fiatalságnak történő „horror“ (iszony) és „sex-comics“ könyvek eladását 500 dollár pénz- és egyévi fogházbüntetés tiltja New Yorkban. Ehhez a döntéshez más USA államok is csatlakozni akannak. (*Das Antiquariat*)

A „ELIN-PELIN“ bolgár bibliográfiai intézet részletes adatokat közöl az 1954. évi bulgáriai könyvkiadásról. Ezek szerint Bulgáriában egy év alatt több mint 3300 könyv látott napvilágot, közel 20 millió példányban. Egy év alatt minden emberre átlag három új könyv jutott. Első eset, hogy a bolgár statisztikában ilyen kedvező szám adatok szerepelnek. (*Innosztrannaja Lityeratura*)

Harmincéves a tadzsik Állami Kiadóvállalat. Alapítása óta több mint 8500 művet adott ki, közel 75 millió példányban. (*Szovjetszkaja Kultura*)

Mint a „*Boletim Bibliografico Brasileiro*“ közli, Sao-Paulóban megjelent Gogol „A köpeny“ című novellája; Rio de Janeiróban kiadták az „Anna Karenina“-t és Dosztojevskij több elbeszélését. (*Innosztrannaja Lityeratura*)

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalatának jövőévi tervéből

A kiadóvállalat „A realizmus nagy mesterei“ sorozatban három új kötet megjelentetését tervezi: Meller Péter ír Leonardo da Vinciről, Pogány Ö. Gábor Velasquezről és itt adják ki Laszkovszkaja művét Rjepin munkásságáról. A Magyar Mesterek sorozat két kötettel bővül. Hollóssy Simon életművét Németh Lajos, Székely Bertalan és Dobay János ismerteti.

A Magyar Műemlékek sorozatban immár második kiadást ér majd meg Csatkay-Dercsényi Sopronról szóló monográfiája, megjelenik Dercsényi Dezső Esztergom és Bálint Sándornak Szeged történetét és műemlékeit ismertető kötet.

Az „Új magyar művészet“ sorozatban Kopp Jenő Kisfaludy Stróbl Zsigmond, Végvári Lajos pedig Bernáth Aurél életét és művészetét ismerteti számos képpel illusztrálva.

Az olcsó áru Műemlékeink sorozatba minden negyedévben jelenik meg egy kis könyvecske, ugyancsak negyedévenként adják ki a nagy szovjet enciklopédia nyomán írt „A művészet stílus korszakai“ című sorozat kötetét.

Igen nagy érdeklődésre tarthat számot a Fülep Lajos szerkesztette Magyarországi művészetek története című hatalmas munka, amelynek I. kötete még az idén, II. kötete a jövő év végén lát napvilágot. A mű első része a magyarországi művészetek kezdé-

tétől a klasszicizmus koráig, második része pedig a XIX. század elejétől a második világháborúig terjedő időszakot foglalja össze. Mindegyik kötet tíz ív szöveget és tíz ívnyi részben színes, műmellékletet tartalmaz majd.

Érdekesnek ígérkezik Lyka Károly újabb munkája, mely a két világháború közötti magyar festészetről szól.

A Szépművészeti Múzeum alapításának félévszázados fordulójára jelenik meg a gyűjtemények történetét ismertető 320. részben színes, reprodukcióval illusztrált mű: A Szépművészeti Múzeum 50 éve. Ugyancsak ebből az alkalomból jelenik meg Vayer Lajos: A Szépművészeti Múzeum külföldi grafikai című, 100 képet tartalmazó munka, mely a gyűjtemény eddig még publikálatlan legszebb lapjainak reprodukcióit és a gyűjtemény keletkezésének történetét tárgyalja.

A kiváló Azsia-kutató, Baktay Ervin India művészete címmel mutatja be a gazdag indiai művészet alkotásait. Gvörffy István posthumus kézirátát a Matyó népviseletről számos egyzínű és színes fényképmelléklettel jelentik meg.

Mindezen kívül a német Seemann kiadónál magyar műtörténész szövegével Raffaelli Rubens és Tizian 16–16. illetve 8 művének színes reprodukcióját készítették el az idén megjelent Bruegel-albumhoz hasonlóan.